

אף פאן, בשעה שדין האדם יתעורר, מתחיל וקורא לו, ואין מי שיודע בזה, פרט לאותו איש ששוכב. ששנינו, בשעה שהאיש שוכב והדין שרוי עליו להוציא מהעולם הזה, מתוספת בו רוח עליונה מה שלא היה בימיו, וכיון ששורה עליו ונדבקת בו, רואה מה שלא זכה בימיו, משום שהתוספה בו אותה הרוח. וכשמתוספת בו ורואה, אז יוצא מהעולם הזה. זהו שכתוב (שם) תסף רוחם יגעוץ ואל עפרם ישובון. אז כתוב (שמות לג) כי לא יראני האדם וחי. בחייהם לא זוכים, במיתתם זוכים.

למדנו, בשעה שאדם מת, נתנה לו רשות לראות, ורואה אצלו קרוביו וחבריו מאותו העולם, ונודע להם, וכלם חקוקים בדמיותיהם כמו שהיו בעולם הזה. אם צדיק אותו האיש, כלם שמחים לפניו ומקדימים לו שלום.

ואם אינו צדיק, לא נודעים אליו. פרט לאותם הרשעים שטורדים אותם בכל יום בגיהנם, וכלם עצובים ופותחים בוי ומסיימים בוי, ומרים עיניו ורואה אותם כמו גץ שעולה מהאש. אף כף הוא פותח וי.

למדנו, בשעה שיוצאת נשמת האדם, הולכים כל קרוביו וחבריו שבאותו עולם עם נשמתו, ומראים לו מקום העדון ומקום הענש. אם הוא צדיק, רואה את מקומו, ועולה ויושב ומתעדן בעדון עליון של אותו עולם. ואם אינו צדיק, נשארת אותה נשמה בעולם הזה עד שנטמן הגוף בקרקע. פיון שנטמן, כמה שומרי החקים אווזים בו עד שמגיע

אוף הקא, בשעתא דדינא דבר נש יתער, שארי וקרי ליה, ולית דינע ליה, בר ההוא בר נש דשכיב. דתנינן, בשעתא דבר נש שכיב, ודינא שריא עליה לנפקא מהאי עלמא, אתוסף רוחא עלאה ביה, מה דלא הוה ביומיו. וכיון דשריא עלוי ואתדבק ביה, חמי מה דלא זכה ביומיו, משום דאתוסף ביה ההוא רוחא. וכד אתוסף ביה וחקא, פדין נפיק מהאי עלמא, הדא הוא דכתיב, (תהלים קד) תוסף רוחם יגעוץ ואל עפרם ישובון. פדין פתיב, (שמות לג) כי לא יראני האדם וחי, בחייהון לא זכאן, במיתתהון זכאן.

האנא, בשעתא דבר נש מית, אתיהיב ליה רשותא למחמי, וחי גביה קריבוי וחברוי מההוא עלמא, ואשתמודע להו. וכלהו גליפין בדיוקניהון כמה דהו בהאי עלמא. אי זכאה ההוא בר נש, כלהו חדאן קמיה, ומקדמי ליה שלם.

ואי זכאה לא הוי, לא אשתמודען גביה, בר מאינון חייביא, דטרדין לון בכל יומא בגיהנם. וכלהו עצובין, ופתחין בווי ומסיימין בווי. וסליק עינוי, וחקא לון כטיסא דמסתלקא מן נורא, אוף הכי, הוא פתח, ווי.

תניא, בשעתא דנפק נשמתיה דבר נש, אזלין כלהו קריבוי וחברוי דההוא עלמא עם נשמתיה, ומחזיין ליה אתרא דעדונא, ואתרא דעונשא. אי זכאה הוי, חמי דוכתיה, וסליק ויתיב, ואתעדן בעדונא עלאה דההוא עלמא. ואי לא הוי זכאה, אשתארת ההיא נשמתא בהאי עלמא, עד

דאטמיר גופא בארעא. פיון דאטמר, כמה גרדינין דנמוסין אחדן ביה,